

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1980/441

KARAR NO : 1980/468

4.maddesi kapsamına giren,sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı bulunan suçlara ait davaların Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Hüseyin Gülsever ve Yasin Nuri Aydınlı

O L A Y : 1/7/1975 günü,yayımlanan Devrimci Sağlık -İş Gazetesi'nin 8.sahifesinde,

"Vietnam,Kamboçya ve Mozambik'te Zafer Dünya Haklarının"başlığı altındaki yazıda(ABD Emperyalizmi ve onun geri kalmış ülkelerdeki işbirlikçi kukla yönetimleri birbir yıkılmaktadır.Bunun bir örneği de ülkemizdeki sözde milliyetçi cephe MC hükümetidir) sözleri ile iktidardaki koalisyon hükümetinin manevi şahsiyetinin tahkir ve tezyif edildiği,aynı sahifede sanık Yasin Nuri Aydınlı'nın imzası ile yayımlanan "Gelin Çabuklaştıralım." isimli şiir silahların patladığı proleter devrimi ile kapitalizmin yıkılacağı,engellerin yok edileceği devrimcilerin sillesi ile faşistlerin kafalarının kırılacağı,işçi-köylü iktidarının kurulacağı ifade edilerek,bunun çabuklaştırılması çağrısında bulunmak suretiyle ihtilalci komünizm propogandası yapıldığı iddiası ile gazete sorumlu yazı işleri müdürü olan sanık Hüseyin Gülsever ile şiir yazarı sanık Yasin Nuri Aydınlı'nın eylemlerine uyan Türk Ceza Yasası'nın 142/1-6.,159/1.,173/Son.maddeleri uyarınca cezalandırılması istemiyle İstanbul C. Savcılığı'nca Ağır Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

İstanbul 3.Ağır Ceza Mahkemesi,19/12/1979 gününde,1977/612 esas,1979/379 karar sayı ile: Sanıklara atılı suçların,sıkıyönetim ilânına neden olan ve Anayasa'nın tanıdığı hür demokratik düzeni,temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet eylemi niteliğinde olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi,8/8/1980 gününde,1980/398 esas sayı ile :Suçların sıkıyönetim ilânından önce işlendiği ve sıkıyönetim ilânını gerektiren nedenlerden bulunmadığı,sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte olan davalarla bağlantılı olmadığı,buna göre,davaya bakmaya İstanbul 3.Ağır Ceza Mahkemesi'nin görülmesi gerektiği kanısına vararak,görevli yargı yerinin belirtilmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19.maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü,Ahmet H.Boyacıoğlu'nun Başkanlığında,Fethi Özduval,İsmail Oğuz,Orhan Erdem,Şeref Tolungüç,Servet Tüzün, ve Hasan Çelikkale'nin katılmaları ile yaptığı 8/12/1980 günlü toplantıda,geçici raportör Müzaffer Akçay'ın raporuyla dosyadaki belgeler,Cumhuriyet Başsavcılığı ile Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın davada Adli Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan;toplantıya,Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan

Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Yavuz Öğüt'ün yazılı düşünceleri doğrultusundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşüldü :

Sanıklara atılan suçların amacı,cumhuriyeti,vatan ve milletin bütünlüğünü,bölünmezliğini ve bağımsızlığını tehlikeye düşüren ve ortadan kaldırmaya zemin hazırlayan olayların fiiri ve eylemsel yapısını önceden hazırlamak olmasına göre,bu suçların Milli Güvenlik Konseyi 7 numaralı Kararı'nın 4.maddesi kapsamına girdiği ve sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara da ilişkin olduğu,sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önceki bir tarihte işlenmişse de,sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı bulunduğundan,1402 sayılı Yasa'nın 13/b maddesi hükmü uyarınca davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce yapılan başvurunun reddine karar verilmelidir.

Bu görüşe,İsmail Oğuz,Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale katılmamışlardır.

S O N U Ç: Anlaşmazlığın,niteliğine göre Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiğine,bu nedenle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce yapılan başvurunun reddine,İsmail Oğuz,Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 8/12/1980 gününde kesin olarak karar verildi.

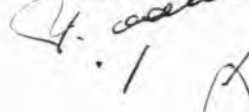
Başkan

Ahmet H.Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özdural

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Orhan Erdem

Üye

Şeref Tolungüç

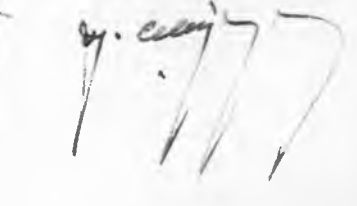
Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale

bu e.

M/8

A.

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1980/441

KARŞI OY YAZISI

1402 Sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 13. maddesi "Sıkıyönetim ilanına sebep olan suçları, Sıkıyönetim ilanından evvel işlenmiş olanlarla, Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri'nin el koyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç, Sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde bakılır." Hükümünü taşımakta idi.

Bu maddenin yazılış biçimi geniş yorumlara sebebiyet vermiş, senelerce önce işlenmiş olan suç dosyaları ile Sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi Sıkıyönetim Mahkemeleri'nin baktığı suç türünden olan suçlarla ilgili dosyaları görevsizlik kararına bağlanarak Sıkıyönetim Mahkemelerine gönderiliyordu.

Böyle geniş bir yoruma meydan vermemek için madde yeniden :

a) Sıkıyönetim ilan edilen bölgelerde, Sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin suçları Sıkıyönetim ilanından en çok üç ay önce işlenmiş olanlarla;

b) Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri'nin el koyduğu herhangi bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç Sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi, Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri'nde bakılır...." biçiminde düzenlenmiştir. Bu tedilat her ne kadar M.G.K. tarafından yapılmış ise de, maddenin tedvin çalışmaları daha önceden başladığı için bu çalışmalarda gerekçeler üzerinde durmak gerekmektedir.

Madde yeniden düzenlenirken, Hükümetçe "Sıkıyönetim ilanına sebep olan olaylara ilişkin suçlar" deyimi kullanarak maddeye açıklık getirilmek istenmiş, Milli Savunma Komisyonu, Türk Ceza Kanunu'nda olmadığından ve bu nedenle de yanlış anlamalara sebebiyet verdiğinden (umumi ve müşterek gaye) ibaresini metinden çıkarmış, ancak Sıkıyönetim Mahkemeleri'nin yükünü hafifletmek için bir yıllık süre kazdını getirmiştir. Bu süre Adalet ve Plân Komisyonlarında üç aya indirilerek kabul edilmiştir.

Ancak Plân Komisyonu maddenin (b) bendini düzenlerken Milli Savunma ve Adalet Komisyonlarından ayrılmış, Sıkıyönetim bölgesi dışında ve Sıkıyönetim Mahkemeleri'nde görülmekte olan örgütsel davaların, suçun kim tarafından ve ne zaman işlendiği şartları aramaksızın örgütün genel amacı doğrultusunda bir mahkemede birleştirilebilmesi için suçlar arasındaki klasik irtibat kavramı yerine geniş kapsamlı bir irtibat kavramının getirilmesi gayesi ile "..... ortak ve genel gaye içerisinde irtibat" biçiminde

bir değişiklik yapılmış ve madde aynı manaya gelen "umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan" ibaresi ile Milli Güvenlik Konseyi'nce kabul edildiğine göre aynı gerekçelerin benimsendiği neticesine varılmıştır.

Bu görüşmelerin ışığı altında ele alınıp irtibatlı ve dolayısıyla görevi tayin etmek gerekecektir.

Maddenin (a) bendinin uygulanabilmesi için Sıkıyönetim ilanını gerektiren bir olay olacak, bu olayın oluşturduğu veya 6136 Sayılı Kanun'un 12. maddesini ihlal eden suç, Sıkıyönetim ilanından en çok üç ay önce işlenmiş olacaktır. (b) Bendinin uygulanabilmesi için de maddenin (a) bendine göre Sıkıyönetim Mahkemelerince el konmuş bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı suçlar olacaktır. Buradaki ".... umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı" ibaresinin boyutlarını tayin ve tesbit etmek uygulamanın en önemli noktasını teşkil etmektedir. Madde yeniden tedvin edilirken, Sıkıyönetim Mahkemelerinin işlerinin hafifletilmesinin düşünülmesi, süre ile sınırlanması, buna rağmen bir örgüt mensuplarının da bir arada varılmasının zorunlu olması gibi görüşler nazara alındığında (b) bendindeki irtibatın, (a) bendine göre el konan bir suç ile somut ilişkiler içinde olması, bir örgüt faaliyetleri dışına taşmaması, aksi takdirde (a) bendi ile getirilen kısıtlamanın manası kalmıyacağı inancındayız.

Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 No.lu Kararı'na gelince :

Milli Güvenlik Konseyi, (1) nolu bildirisini ile 334 sayılı Anayasa'nın 124. maddesindeki koşulları hazırlayan olayları da belirterek, bütün yarıta Sıkıyönetim ilan ettiğine göre, Sıkıyönetim ilan nedenlerinin genişlettiği, bu genişletmeye göre Sıkıyönetim Kanunu'nun uygulanmasında herhangi bir olayın şiddet eylemi ve dolayısıyla Sıkıyönetim ilan nedeni olup olmayacağı hususundaki tereddidi gidermek ve bazı suçlarda ihtas etmek amacıyla (7) nolu kararın yayımlandığı, bu kararın 4. maddesinde : "1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun hükümlerine, göre, Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri'nin görev alanına giren suçlarla, Cumhuriyete, Milli Güvenlik Konseyi'nin varlığına, bildiri, emir ve kararlarına, Vatan ve Millet'in bütünlüğüne, bölünmezliğine, bağımsızlığına, Milli güvenliğe, temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik, işlenen tüm suçlara Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde bakılır." Kuralını vazettiği kararda genel hakları ile belirtilen suçların ekseriyetinin Türk Ceza Kanunu'nda ve kanun a atıfda bulunan Sıkıyönetim Kanunu'nda mevcut olduğu halde, ayrıca burada sayılmaları, bu suçları oluşturan olayların da Sıkıyönetim ilan nedeni olduğunun vurgulanmak istendiği kanısına varılmıştır.

Bu karardan 4 gün sonra yine aynı iradece 19/9/1980 tarih, 2301 sayılı Kanunla Sıkıyönetim Kanunu'nda yapılan değişiklik 21/9/1980 tarihinde yürürlüğe girdiği, bu

değişiklikle mezkûr kanunun 13/a maddesindeki 3 aylık süre getirildiği, bu usûl hükmünün geçmişede (makabline) uygulanacağı 7 no.lu kararın (4). maddesinin, Sıkıyönetim Kanunu ile birlikte düşünülerek uygulama yapılması gerekeceği, binaneyleh belirtilen sürenin her ilde ilan ediliş tarihi nazara alınarak 7 no.lu kararda belirtilen suçlarda da aranacağı, ayrıca, olayımızda Sıkıyönetim Kanununun 13/b. maddesinde ifadesini bulan ve yukarıda açıklanan biçimde Sıkıyönetim Mahkemeleri'nin el koyduğu herhangi bir suçla da irtibatlı olma halinin zahire çıkaran dava dosyasında herhangi bir delil bulunmadığı ve netice itibariyle iş bu nedenlerle Sıkıyönetim ilanından üç aydan daha önce 9/3/1979 tarihinde ika edildiği iddia olunan dava konusu ~~suçlara~~ Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde bakılamıyacağı görüşü ile çoğunluk kararına karşıyız.

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale

R/T.